

Vervolgonderzoek Wet natuurbescherming sloop en herontwikkeling Bosscheweg 236, 238 en 240 Tilburg

Projectnummer 230628

26 juli 2023 rev. 02

Auteur
Ing. S. Halters

Opdrachtgever

Antea Group
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	3
1.1 AANLEIDING.....	3
1.2 WETTELIJK KADER	4
1.3 DOEL ONDERZOEK	4
1.4 LEESWIJZER	4
2. WERKWIJZE	5
2.1 WERKWIJZE	5
2.2 WERKWIJZE VLEERMUISONDERZOEK	5
2.3 WERKWIJZE JAARROND BESCHERMDE VOGELS ONDERZOEK	6
3. PLANVOORNEMEN, VELDRESULTATEN EN MITIGATIE	7
3.1 PLANGEBIED	7
3.2 VELDRESULTATEN.....	7
3.1.1 Beschrijving waarnemingen vleermuizen	7
3.1.2 Waargenomen functies vleermuizen	8
3.1.3 Waarnemingen per vleermuissoort.....	8
3.1.4 Beschrijving jaarrond beschermde vogels.....	9
3.1.5 Overige waarnemingen.....	9
3.3 MITIGATIE/COMPENSATIE.....	9
4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	10
LITERATUUR.....	11

Bijlage 1 Wettelijk kader

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

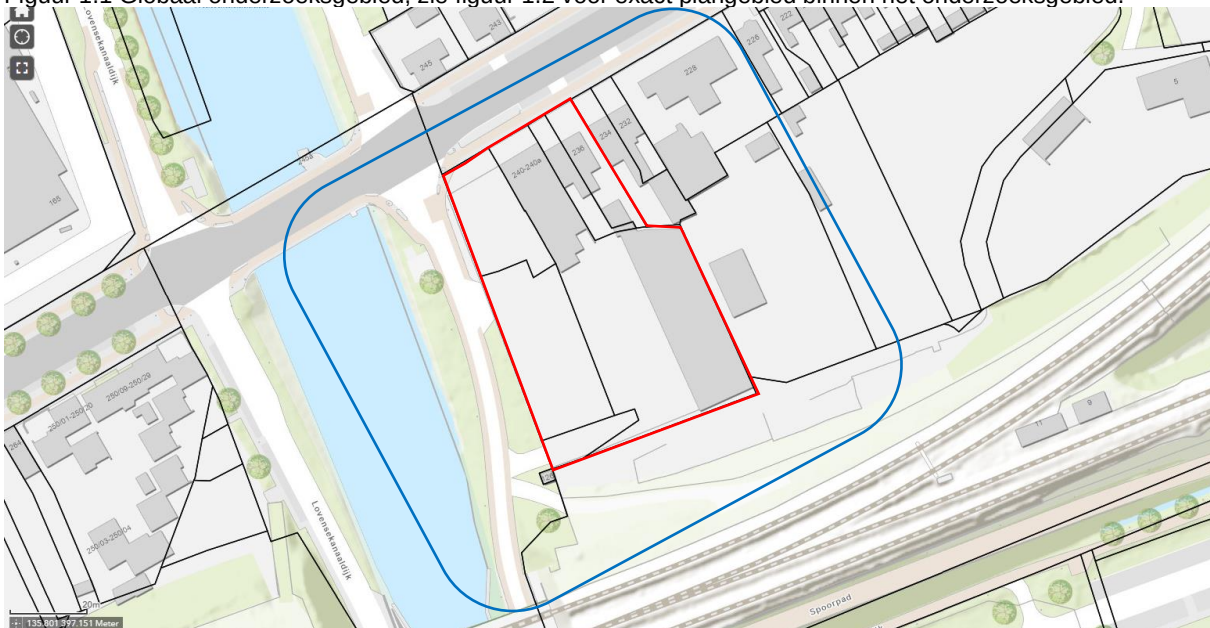
De eigenaren van de planlocatie zijn voornemens om de huidige bebouwing te slopen (danwel gedeeltelijk te slopen) en nieuwbouw te realiseren.

In dit kader heeft Buijs Eco Consult in opdracht van Antea Group een quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied en de directe omgeving uitgevoerd. In onderstaande figuur 1.1 is het plangebied en het opgenomen.

Op basis van de resultaten van de quickscan is nader onderzoek noodzakelijk naar aanwezigheid van vleermuizen, huismus en gierzwaluw (en evt. beschermde functies van/voor deze soorten/soortgroepen).

Figuur 1.1 Globaal onderzoeksgebied, zie figuur 1.2 voor exact plangebied binnen het onderzoeksgebied.

Figuur 1.2 plangebied in rood, het onderzoeksgebied, (in blauwe contour) bron ondergrond: kaarten Brabant

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de (en per 01/01/2017 in werking getreden) Wet natuurbescherming is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen/ niet bestendig beheer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Voor bestendig beheer kan worden aangesloten bij uitvoering van de werkzaamheden die vallen onder een geldige gedragscode, mits de natuurwaarden bekend zijn en behouden blijven.

Het doel van deze natuurwetgeving is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade aan (zwaarder) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een ontheffing noodzakelijk. (Zie bijlage 1 voor nadere toelichting van het Wettelijk Kader). Schade kan diverse gevallen wel voorkomen worden in dat geval dienen de werkzaamheden volgens en onder de voorwaarden van een geldige gedragscode te worden uitgevoerd.

1.3 Doel onderzoek

Het doel van dit vervolgonderzoek is het beoordelen of in het werkgebied beschermde natuurwaarden (beschermde functies van vleermuizen, huismus en/of gierzwaluw) in het geding zijn. Het doel van het uitgevoerde vervolgonderzoek is bepalen (aan de hand van door de gemeente Tilburg aangegeven onderzoeksinspanning) of en zo ja welke soorten ter plaatse te verwachten zijn; het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep/ontwikkeling met de huidige (en per 01/01/2017 van kracht geworden) Wet natuurbescherming en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing danwel het werken volgens een goedgekeurd gedragscode noodzakelijk is.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de werkwijze. Hoofdstuk 3 gaat in op het plangebied en de veldresultaten. Hoofdstuk 4 beschrijft de conclusies en aanbevelingen. De wettelijke achtergronden van de Wet natuurbescherming zijn beschreven in bijlage 1.

2. Werkwijze

2.1 Werkwijze

Op basis van de uitgevoerde quickscan Wnb (BEC, 2022) is gebleken dat voor een aantal soorten nader onderzoek noodzakelijk is om deze soorten uit te sluiten (danwel aan te treffen).

De gemeente Tilburg heeft aangegeven dat er gebruik gemaakt kan worden van het toekomstige (nieuw vast te stellen) SMP.

Op basis van de reeds aanwezige gegevens binnen de gemeente Tilburg is vervolg onderzoek uitgevoerd:

- 1x onderzoek naar vleermuizen in de najaarsperiode) is in het najaar van 2022
- en in het voorjaar/zomer van 2023 onderzoek
 - 1x ochtendbezoek voor huismus;
 - 1x gecombineerd gierzwaluw/vleermuisbezoek in de avond in de periode 1 juni t/m 15 juli)

2.2 Werkwijze vleermuisonderzoek

Het terrein is bezocht op diverse datums (zie tabel 2.1). Er is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230 waarbij met diverse veldbezoeken geluidsopnamen, behalve tijdens het eerste bezoek, zijn gemaakt door een of twee Songmeters SM4 BAT met GPS-logger. Opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Er is iedere ronde geïnventariseerd met twee ter zake deskundige waarnemers, door S.J.M.P. Halters, B. Buinesters en/of R.J. Buijs van Buijs Eco Consult B.V. waarbij de panden op uitvliegers/invliegers zorgvuldig konden worden beoordeeld.

Mogelijk te verwachten soorten op de locatie waren:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Ruige dwergvleermuis;
- Grootoorvleermuis (spec);

En eventueel minder veelvuldig voorkomende soorten zoals:

- Meervleermuis;
- Watervleermuis;
- Rosse vleermuis;
- Franjestaart;
- Baardvleermuis (spec).

Tijdens de bezoeken is er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen en/of als vaste opgestelde camera bij een vliegopening te dienen om zo minstens 75% van de aanwezige gevels te kunnen beoordelen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd vanaf zonsondergang. Bij alle bezoeken is verder gezocht naar sporen van vleermuisactiviteit (keutels e.d. nabij mogelijke in- en uitvliegopeningen, afgebeten vlindervleugels) deze zijn niet waargenomen.

2.3 *Werkwijze jaarrond beschermde vogels onderzoek*

Vooraf of na het veldonderzoek voor vleermuizen is tevens aandacht besteed aan verblijf/broedplaatsen en eventuele beschermde functies voor huismus en gierzwaluw. Voor huismus is verder beoordeeld of de groenstructuren aan de randen van de bebouwing gebruikt wordt als essentieel groen. Voor huismus is overdag (tweede helft van de ochtend) ook een separaat veldbezoek uitgevoerd.

De gehanteerde werkwijze/uitgevoerde veldbezoeken zijn opgenomen in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Uitgevoerde veldbezoeken

Datum	Aanvangstijd	Eindtijd	Weer
6 oktober 2022	19.00	22.00	11 °C, wind 2 Bft ZW, licht bewolkt
4 april 2023	10.00	11.30	11 °C, wind 2 Bft NO, half tot zwaar bewolkt
1 juni 2023	19:50	00.20	12 °C, wind 3 Bft N, Half bewolkt

3. Planvoornemen, veldresultaten en mitigatie

3.1 Plangebied

Het plangebied, is gelegen aan de Boscheweg 236, 238 en 240 te Tilburg. Het plangebied bestaat uit een bedrijfsterrein met diverse bedrijfsbebouwing en twee geschakelde woningen (opgemetseld en een met pannendak). Het plangebied is gelegen vrijwel direct ten oosten van het Wilhelminakanaal. Alleen een strook met grazige begroeiing en de Lovense Kanaaldijk (weg) zijn gelegen tussen het Wilhelminakanaal en het plangebied. Ten westen van het plangebied komen diverse urbane vogelsoorten voor. Ook zijn rondom het kanaal diverse vleermuissoorten waargenomen.

Afbeelding 3.1 Globale ligging plangebied (bron ondergrond; kaarten Brabant)

3.2 Veldresultaten

3.1.1 Beschrijving waarnemingen vleermuizen

De volgende soorten zijn meermaals en met zekerheid vastgesteld:

- **Gewone dwergvleermuis (PIPIPI);**
- Ruige dwergvleermuis (PINAT);
- Laatvlieger (EPTSER);
- Rosse vleermuis (NYCNOC);
- Watervleermuis (MYODAU);

Van de vetgedrukte gewone dwergvleermuis is een verblijfplaats vastgesteld.

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn verschillende vleermuissoorten en verschillende gebruiksoorten van de gebieden (foerageren, vliegroute, en eventuele verblijfsplaatsen) bepaald. In onderstaande tekst is een beknopte toelichting gegeven van de verschillende functies die het plangebied (en de directe omgeving) vervult voor vleermuizen

(en voor welke soorten). Vervolgens wordt ingegaan of deze functie vanwege de voorgenomen ontwikkeling wordt beperkt danwel deels komt te vervallen en welke maatregelen hiervoor nodig zijn om dit te compenseren/mitigeren.

3.1.2 Waargenomen functies vleermuizen

Ter plaatse van de te slopen opstallen is van gewone dwergvleermuis een verblijfplaats vastgesteld, het betreft een paarverblijfplaats wat mogelijk ook in de zomerperiode wordt gebruikt. Tijdens het voorjaarsbezoek zijn geen uitvliegers waargenomen.

In het plangebied is wisselende activiteit waargenomen. Het aanwezig groen is geen essentieel foerageergebied en/of een vliegroute. Wel wordt het water buiten het plangebied (Wilhelminakanaal) gebruikt als een essentieel foerageergebied en is mogelijk tevens een vliegroute voor diverse vleermuissoorten. Ook lijkt de spoorbaan aan de oostzijde naar het water toe een vliegroute.

3.1.3 Waarnemingen per vleermuissoort

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische gebouwbewoner. In het najaar is herhaaldelijk baltsen waargenomen van deze soort waardoor een paarverblijf aannemelijk is.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van een kraamverblijf of grootschalig verblijf.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens de veldbezoeken is in mindere mate de aanwezigheid van ruige dwergvleermuis waargenomen. Dit betreffen langs vliegende exemplaren, die vermoedelijk het Wilhelminakanaal volgen.

Tijdens de bezoeken zijn geen (paar)verblijven op basis van baltsroep en/of in/uitvliegers geconstateerd. Dit geldt ook voor de rij bomen aan de zuidzijde van het plangebied. Deze hoofdzakelijk boom bewonende soort kan naast in bomen ook paarverblijven in bebouwing hebben. Met behulp van de warmtebeeldcamera is verder gezocht naar een mogelijke roepposten/verblijven, deze zijn in het plangebied niet waargenomen.

Laatvlieger

De laatvlieger is bekend als een typische gebouwbewoner. Deze soort is enkel langs vliegend en foeragerend en vliegend naar en boven het Wilhelminakanaal waargenomen.

Rosse vleermuis

Tevens zijn tijdens het voorjaar enkele waarnemingen van rosse vleermuis gedaan, vermoedelijk (hoog) overvliegende exemplaren. Rosse vleermuizen zijn typische boombewoners (van oud bos) en de soort heeft geen binding met het plangebied.

Watervleermuis

De watervleermuis, een eveneens typische boombewoner, is tijdens het najaarsbezoek meerdere malen (foeragerend) waargenomen boven het Wilhelminakanaal.

3.1.4 Beschrijving jaarrond beschermde vogels

Huismus

Tijdens de veldbezoeken zijn ter plaatse van het plangebied geen essentiële functies voor huismussen waargenomen. Ook de groene structuren in het plangebied zijn geen onderdeel van essentieel groen.

Wel zijn huismussen aanwezig buiten het plangebied, hier zijn zowel tijdens de quickscan als tijdens het vervolgonderzoek huismussen waargenomen. Deze huismussen zijn buiten de invloedzone van het geplande planvoornemen aanwezig.

Gierzwaluw

Tijdens alle voorjaarsbezoeken is aandacht besteed aan aanwezigheid van gierzwaluw. Deze zijn enkel hoog overvliegend waargenomen. Gierzwaluwen zijn binnen het plangebied vermoedelijk niet aanwezig.

Kerkuil

Tijdens de terreinbezoeken zijn geen sporen aangetroffen van kerkuil (dit komt overeen met de bevindingen tijdens de quickscan). Tijdens de veldbezoeken is ook geen aanwezigheid van kerkuil waargenomen. Het plangebied bevat geen beschermde functies voor kerkuil (of andere uilen).

Dakbroeders

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar is tevens aandacht besteed aan het eventueel aanwezig zijn van dakbroeders (meeuwen). Deze zijn ter plaatse niet aanwezig.

3.1.5 Overige waarnemingen

Tijdens de voorjaarsveldbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (zoals o.a. merel, turkse tortel en houtduif en spreeuw). Deels broeden deze buiten het plangebied (in de omliggende tuinen) danwel in de groene perceel afscheiding of onder de pannen. Bij werkzaamheden aan groene elementen en sloopwerkzaamheden tijdens broedseizoen is aandacht voor deze algemene broedvogels noodzakelijk.

3.3 Mitigatie/compensatie

Binnen het plangebied is tijdens één veldbezoek een -vermoedelijk- paarverblijf van gewone dwergvleermuis binnen het plangebied waargenomen. Deze is tijdens de opvolgende bezoeken niet meer vastgesteld.

Overige verblijfplaatsen van andere soorten of andere beschermde functies voor vleermuizen zijn binnen het plangebied niet waargenomen. Het is mogelijk dat de waargenomen verblijfplaatsen in milde winters ook gebruikt kunnen/zullen worden als verblijfplaats, al is dit gezien de incidentele aard van de waarnemingen van de aanwezige exemplaren in het najaar en de bouwaard van de opstallen niet het meest waarschijnlijk.

Er is voor dit plangebied sprake van verplichte mitigatie en/of compensatie als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling voor vleermuizen. Voor het mogen uitvoeren van sloop en herontwikkeling dient een ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, danwel dient te worden aangesloten bij een goedgekeurde gebiedsontheffing of gedragscode.

4. Conclusies en aanbevelingen

Kort samengevat is het resultaat van het uitgevoerde vervolgonderzoek:

- Het vervolgonderzoek is qua mate van onderzoeksinspanning afgestemd met de gemeente Tilburg.
- Tijdens de veldonderzoeken zijn in de nabijheid van het plangebied, maar niet in het plangebied urbane jaarrond beschermde vogels aangetroffen (huismus en gierzwaluw). Mogelijk zijn in het plangebied algemene broedvogels aanwezig (spreeuw, merel etc.). Huismus en gierzwaluw zijn niet met nestlocaties binnen het plangebied aangetroffen.
- Binnen het plangebied is tijdens het najaarsbezoek een vermoedelijke paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Belangrijke verblijven van gewone dwergvleermuis of verblijven van andere vleermuissoorten zijn tijdens het nader onderzoek (kraam- en/of winterverblijven) niet aangetroffen.
- Tevens zijn langs vliegend/foeragerend langs het kanaal waarnemingen gedaan van ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.
- Op en rond de planlocatie komen vermoedelijk zoogdieren en amfibieën en wellicht reptielen voor, die weliswaar beschermd zijn, maar zo algemeen dat hun voortbestaan niet wordt bedreigd. Daarbij geldt voor de meeste grondgebonden zoogdieren (o.a. algemeen voorkomende muizen) en eventueel voorkomende algemene amfibieën op basis van de provinciale verordening een vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing (ex. Art. 3.31) van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het overtreden van verbodsbepalingen (art. 3.10), omdat enerzijds deze soorten geen essentiële functies hebben binnen het plangebied die als gevolg van de werkzaamheden verloren gaan en anderzijds omdat met mitigerende maatregelen de werkzaamheden zorgvuldig kunnen worden uitgevoerd.
- Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten geldt (wel) de bepaling van zorgplicht (Art 1.11). Door het naleven van de voorzorgsmaatregelen (hoofdstuk 6) kan de zorgplicht goed worden ingepast in het werk.
- Er is voor dit plangebied sprake van verplichte mitigatie en/of compensatie als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling voor vleermuizen.
- Voor het mogen uitvoeren van sloop en herontwikkeling dient een ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming te worden aangevraagd, danwel dient te worden aangesloten bij een goedgekeurde gebiedsontheffing of gedragscode.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

BEC, Quicksan Wet natuurbescherming sloop en herontwikkeling Bosscheweg 236, 238 en 240 Tilburg, Projectnummer 220824, 24 augustus 2022

Broekhuizen, M.S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren KNNV, Utrecht

Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Websites:

www.brabant.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen e projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overall** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het werkgebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige ‘nationaal beschermde’ soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode.

Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarmarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermden soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermden gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermden soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.